

Sygn. akt III Cz 1906/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący-Sędzia: SO Elżbieta Matyasik

Sędziowie: SO Barbara Braziewicz (spr.)

SO Gabriela Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 26 stycznia 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym sprawy

z wniosku K. K.

z udziałem J. K. i M. G.

o ustalenie kontaktów z małoletnią A. G.

na skutek zażalenia wnioskodawczynie

na rozstrzygnięcia zawarte w punktach 2 i 3 postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 24 sierpnia 2015 r., sygn. akt V Nsm 141/14

postanawia:

- zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 3 w ten sposób, że oddalić wniosek uczestniczki postępowania o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego;***
- oddalić zażalenie w pozostałym zakresie.***

SSO Gabriela Sobczyk SSO Elżbieta Matyasik SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem o kosztach zawartym w postanowieniu z dnia 24 sierpnia 2015r. Sądu Rejonowy w Gliwicach w sprawie V. N. 141/14, Sąd w punkcie 2 obciążył wnioskodawczynię K. K. kosztami sądowymi i uznał, że zostały one przez nią uiszczone w całości, w punkcie 3 zasądził od niej na rzecz uczestniczki postępowania J. K. zwrot kosztów zastępstwa adwokackiego w wysokości 180 zł. W uzasadnieniu wskazał, że kwota 40 zł została uiszczona w całości, a zasądzona kwota zastępstwa procesowego odpowiada nakładowi pracy pełnomocnika uczestniczki.

Zażalenie na to postanowienie wniosła wnioskodawczynie wnosząc o zwolnienie jej w całości z kosztów sądowych oraz zwrotu kosztów „postępowania adwokackiego”. W uzasadnieniu wskazała, że nie posiada ona żadnych dochodów i jest w dramatycznej sytuacji materialnej, zdrowotnej i życiowej. Wskazała, że jej współmałżonek nie płaci zasądzonych od niego na jej rzecz alimentów. Dalej podniosła, że jest osobą bezrobotną i niepełnosprawną.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie wnioskodawczynie odniosło częściowy skutek.

Zgodnie z brzmieniem art. 520 § 1 k.p.c. każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swym udziałem w sprawie. Jak wskazuje doktryna, w postępowaniu nieprocesowym, odmiennie aniżeli w procesie, obowiązuje zasada

ponoszenia przez każdego uczestnika tego postępowania wszystkich kosztów, jakie związane są z jego udziałem w konkretnej sprawie. Zasada ta jest konsekwencją różnicy między postępowaniem procesowym a nieprocesowym, która wyraża się w tym, że w postępowaniu nieprocesowym nie występuje zasada dwustronności, co oznacza brak stron procesowych, w miejsce których występują uczestnicy postępowania. W myśl omawianej zasady, nie istnieje między uczestnikami postępowania nieprocesowego żaden obowiązek zwrotu kosztów. Wobec tego każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane z poszczególnymi czynnościami, których dokonał, koszty związane z jego działaniem oraz koszty związane z czynnościami procesowymi sądu, podjętymi w jego interesie. Zasada ujęta w art. 520 § 1 k.p.c. jest nienaruszalna wtedy, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub - mimo braku tej równości - ich interesy są wspólne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 listopada 2010r., III CZ 47/10, LEX nr 970082). Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 22 marca 2012 r., sygn. akt V CZ 155/11, stwierdził, iż „zasada przewidziana w art. 520 § 1 k.p.c. jest nienaruszalna także wtedy, gdy uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub – mimo braku tej równości – ich interesy są wspólne”. W istocie zasada ponoszenia przez każdego uczestnika postępowania nieprocesowego wszystkich kosztów, jakie związane są z jego udziałem w sprawie w praktyce oznacza wzajemne zniesienie kosztów postępowania w rozumieniu art. 100 k.p.c.

W wypadku jednak, gdy uczestnicy postępowania są w różnym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania lub ich interesy są sprzeczne, to Sąd, w oparciu o dyspozycję art. 520 § 2 k.p.c., może stosunkowo rozdzielić obowiązek zwrotu kosztów lub włożyć go na jednego z uczestników w całości, a nadto, gdy interesy uczestników są sprzeczne, Sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone lub odrzucone, obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika, zgodnie z treścią art. 520 § 3 k.p.c.

W przedmiotowej sprawie to skarżąca zainicjowała postępowanie poprzez złożenie wniosku, który został przez nią opłacony, nie wniosła jednak o obciążenie kosztami postępowania uczestników. Zaś uczestniczka J. K., korzystająca z pomocy profesjonalnego pełnomocnika w osobie adwokata, złożyła w toku postępowania liczne wnioski, w tym wniosek o wyłączenia sędziego oraz wnioski dowodowe, przy czym domagała się zasądzenia na jej rzecz kosztów. Dalej uczestniczka złożyła zażalenie, które jako dotknięte brakami formalnymi, musiało zostać uzupełnione. Konieczne było także rozpoznanie zażalenia. W konsekwencji wyżej wskazanych faktów i dalszego przebiegu postępowania oraz swojej trudnej sytuacji materialnej wnioskodawczyni cofnęła wniosek. Wobec braku sprzeciwu uczestników postępowanie zostało umorzone. W ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać, że to wnioskodawczyni była stroną, która generowała konieczność podejmowania wzmożonych czynności procesowych. Wobec tego, iż dyskusyjne jest w doktrynie czy art. 512 k.p.c. w sposób wyczerpujący normuje instytucję cofnięcia wniosku w postępowaniu nieprocesowym, czy też przepis ten należy stosować w związku z art. 203 k.p.c., Sąd Okręgowy uznał za zasadne oparcie rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie o kosztach postępowania na art. 520 k.p.c.

Wskazać należy że zasądzanie kosztów w trybie nieprocesowym, w wypadku sprzeczności interesów uczestników lub stopnia zainteresowania wynikiem postępowania, nie jest obligatoryjne. Zarówno § 2 jak i §3, wyżej przytaczanego przepisu posługuje się zwrotem „sąd może” i ocenę zastosowania tychże wyjątków musi Sąd oceniać z punktu widzenia okoliczności sprawy (szerzej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 lutego 2012r. w sprawie I CZ 133/11), przy czym obciążenie kosztami powinien zawsze stosownie uzasadnić.

Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd zgodnie z którym uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520§1 k.p.c., powoduje oddalenie tego wniosku. W niniejszej sprawie w ocenie Sądu Okręgowego nie było podstaw do odstąpienia od zasady określonej w art. 520§1 k.p.c.

Zatem, mając na uwadze powyższą zasadę, Sąd Okręgowy z uwagi na to, iż to wnioskodawczyni zainicjowała niniejszą sprawę, nie znalazł podstaw do zmiany wydanego przez Sąd w punkcie 2 postanowienia rozstrzygnięcia, uznając, iż wnioskodawczyni zasadnie poniosła opłatę w sprawie od wniosku w wysokości 40zł. W tym zakresie jej zażalenie nie odniosło skutku. Równocześnie jednak, w okolicznościach sprawy, nałożenie na wnioskodawczynię obowiązku poniesienia kosztów zastępstwa procesowego nie znajdowało uzasadnienia. Wobec tego, iż interesy wnioskodawczyni i uczestniczki postępowania jak i ich zainteresowanie sprawą były podobne, gdyż in genere zależało im obu na dobru

małoletniej, zatem skoro obie były w porównywalnym stopniu zainteresowane rozstrzygnięciem w sprawie nie można było uznać za zasadne rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 3 postanowienie Sądu Rejonowego. W tym zakresie zażalenie odniosło skutek, a wniosek uczestniczki postępowania o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego został oddalony.

Reasumując, Sąd Okręgowy uznając zażalenie za zasadne, w oparciu o art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia, natomiast w oparciu o art. 385 w zw. z art. 397 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., w pozostałym zakresie, uznając zażalenie za bezzasadne, oddalił je.

SSO Gabriela Sobczyk SSO Elżbieta Matyasik SSO Barbara Braziewicz